

قوانین، زن و مرد را وارد بازی باخت باخت می‌کند

شرق: زنان و مردان بسیاری به دلیل اختلافات زناشویی، فضای خانواده را حتی برای فرزندان خود هم تنگ‌تر می‌کنند. مرد یا زن خانه قوانین را ایزاری برای آسیب به همسر خود در نظر می‌گیرد که منجر به قربانی شدن هر دو در این مسیر قانونی پرخلا خواهد شد. موضوعی که به‌صورت ملموس بر فضای اجتماعی و فرهنگی جامعه اثر خواهد گذاشت، زنان و مردان شکست‌خورده‌ای هستند که حالا با وجود بحران‌های بسیاری که سرچشمه اغلب آنها فرهنگ و قوانین ناعادلانه است، در جامعه حضور پیدا می‌کنند.

در کنار حقوق همیشگی اجحاف‌شده زنان اما گاه مردان به دلیل قواعد تحمیل‌شده مردسالارانه و فرهنگی مجبور به بردوش گرفتن وظایفی می‌شوند که خود عامل تشدید این چالش‌های اساسی در قوانین و قواعد ازدواج خواهد شد. احمد بخارایی جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، به این موضوع اشاره می‌کند که در نظر بگیریذ یک مرد در قرن ۲۱ از یک طرف باید آگاهانه و متناسب با زمانه رفتار کند و از طرف دیگر درگیر سنت‌های موجود است که در این شرایط اولین قربانی خودش خواهد بود. در کنارش هم به دلیل شرایط خاص فرهنگی‌ای مانند زن حمایت اجتماعی و مالی ندارد. از ترس آینده مهریه‌ای برای خودش در نظر می‌گیرد که چالش‌های خاص خودش را در پی دارد که در این فضا همه قربانی هستند و به یک

نسترن فرخه: زنان و مردان بسیاری در این سال‌ها قربانی قواعد شروط ضمن عقد شدند، مردانی که

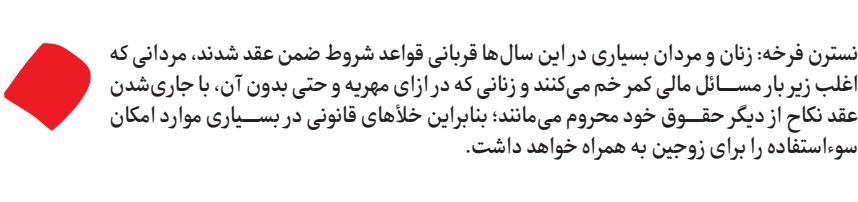
اغلب زیر بار مسائل مالی کمر خم می‌کنند و زانی که در ازای مهریه و حتی بدون آن، با جاری شدن

عقد نکاح از دیگر حقوق خود محروم می‌مانند؛ بنابراین خلاهای قانونی در بسیاری موارد امکان

سوءاستفاده را برای زوجین به همراه خواهد داشت.

بررسی ابعاد حقوقی ازدواج نشان می‌دهد

حقوق ضایع شده مردان و زنان

با وجودی که در بیشتر موارد، قوانین و فضای اجتماعی مردانه، مانع اجرایی‌شدن حقوق اولیه زنان در کشور می‌شود و این مسئله را در بسیاری از قوانین قانون اساسی می‌توان مشاهده کرد؛ اما کم‌اکان این فضای جنسیت‌زده، عامل تبعیض‌هایی به‌ویژه در هنگام ازدواج برای مردان هم خواهد بود؛ مانند فشارهای قومیتی، فرهنگی، تابوهای اجتماعی و ماجرای چشم و هم‌چشمی‌های فامیلی برای پرداخت مهریه بالا که در بیشتر موارد منجر به مشکلات در پرداخت زمان طلاق آن می‌شود.

ماجرای پرداخت مهریه و شروط ضمن عقد، موافقان و مخالفان بسیاری دارد، از افرادی که در مخالفت با پرداخت مهریه و حق و حقوق زنان جلوی مجلس تجمع می‌کنند تا کسانی که به جای مهریه، خواهان دریافت حقوق اولیه زنان مانند اجازه خروج از کشور و حق طلاق در هنگام ازدواج هستند. حتی پیش‌تر رئیس وقت قوه قضائیه در سال ۹۹ در واکنش به اخبار متفاوتی که درمورد آمار زندانیان مهریه منتشر می‌شد، اعلام کرد کسی که پول ندارد تا مهریه بدهد، نباید به زندان برود که همان زمان بخش‌نامه‌ای از قوه قضائیه صادر شد که تغییراتی در پیگیری حقوقی مهریه ایجاد می‌کرد؛ اما همچنان مشکلات بسیاری پابرجاست و گاه شاهد تجمعات مخالفان مهریه هستیم.

همچنین در بسیاری موارد این خلاهای قانونی مانع برابری

حقوق بین زنان و مردان و آسیب به هر دو آنها می‌شود. شسیماف قوشه، فعال حقوق زنان و وکیل دادگستری، درمورد این موضوع به «شرق» می‌گوید: «خیلی کم پیش می‌آید که زنی هم مهریه دریافت کرده باشد و هم شروط ضمن عقد را گرفته باشد؛ بنابراین چیزی که من توصیه می‌کنم، این است که اگر بخواهیم به برابری بین زن و مرد برسیم، باید در زمینه ازدواج هم همین‌طور باشیم، مثلاً نمی‌شود هم مهریه کامل و هم شروط ضمن عقد را داشته باشیم، در کنارش هم حقوق مالی کامل برعهده مرد باشد، پس اگر به حقوق برابر اعتقاد داریم، باید مسائل مالی هم در این زمینه برابر باشد تا همه چیز فقط برعهده مرد نباشد».

در بسیاری موارد مردان در زمان ازدواج با وجود هیجان بالا، مهریه بالایی را قبول می‌کنند و بعد با بدهی‌های سنگین مهریه راهی راهروهای دادگاه خواهند شد و در مقابل زنان بسیاری بدون کسب آگاهی درمورد حقوق خود قبول به ازدواج می‌کنند که هرکدام بعدتر تبعات خاص خود را برای زوجین به همراه دارد که نعیم‌رضا نظامی چهارمحالی، وکیل پایه‌یک دادگستری، در گفت‌وگو با خبرنگار «شرق» بر این باور است که: «در کل دو انسان عاقل با هم ازدواج کردند و روز عقد انواع و اقسام مسائل را می‌توانند در عقدنامه بنویسند، حتی اگر نخواهند می‌توانند امضا هم نکنند، حتی می‌توانند یک‌سری مراسم‌ها را براساس یک‌سری شرایط خاص برگزار نکنند، اگر

بازی باخت باخت وارد شده‌اند و بنابراین می‌بینم که آنچه از این شروط ضمن عقد بیرون می‌آید، جز کینه‌ورزی و تخریب خانواده چیزی نخواهد داشت.

کینه‌ورزی زوجین با شروط ضمن عقد

بخارایی، با اشاره به اینکه موضوعی مثل مهریه و شروط ضمن عقد مانند هر پدیده دیگر اجتماعی از زوایای مختلف قابل بررسی است، اضافه می‌کند: هر پدیده در سه سطح خرد، میانه و کلان قابل‌تحلیل است که در بحث شروط ضمن عقد، کنشگری و چالش‌های زن و مرد در این مرحله نخست عقد و نیز فرازوفرودهای بعدی‌اش در جدایی و تحقق شروط اولیه جزء بخش خرد آن محسوب می‌شود اما بخش میانی فراتر از فعالیت‌های شخصی زن و مرد است و رابطه بین چند فرد را در نظر دارد که ممکن است اثراتش تا قرن‌ها تداوم داشته باشد و آن موضوع انحطاط خانواده و اثراتش در فرزندان است اما کمی که جلوتر می‌رویم می‌بینیم پای نهاد قانون‌گذار هم به صحنه باز می‌شود، چون در ساده‌ترین بخش این موضوع در شروط ضمن عقد و اختلاف بین زن و مرد در آخر گفته می‌شود تشخیص با دادگاه خانواده است، با این روند ما کم‌کم به تحلیل کلان نزدیک می‌شویم. توجه کنید که همه سطوح به هم وابسته است، به سطح تحلیل کلان که وارد می‌شویم و حتی یک پدیده کوچک مثل شروط ضمن عقد را که مورد کنکاش قرار می‌دهیم،

می‌بینیم که ریشه در نظام حاکمیتی دارد.

این جامعه‌شناس ادامه می‌دهد: همچنین در سطح کلان نگاه ایدئولوژیک که مرد در آن تعریف شده، در کنارش، مردسالاری، تعدد زوجات و مسائل دیگر هم تعریف شده است که کاملاً می‌تواند به بخش‌های کوچک‌تر بغلند و نزدیک شود؛ مثل شروط ضمن عقد و پرداخت مهریه که سطح خرد آن پدیده محسوب می‌شود و زن، تصور می‌کند که از دام مردسالاری رهایی می‌یابد اما تصوری ناصحیح است. وی با شرح مثالی اضافه می‌کند: توجه کنید اگر زنی از مرد وکالت بلاعزل طلاق بگیرد و بعد از طلاق نیمی از دارایی مرد را بخواهد به خود اختصاص دهد، شرطش این است که دادگاه تشخیص دهد که این زن سوءاخلاق ندارد و اگر مرد اعلام کند زنش بداخلاق بوده، در این شرایط مرجع تشخیص در این شرایط چگونه این موضوع را تشخیص می‌دهد؟ در یک نظام مردسالار، استاندارد اخلاق چیست؟ طبیعی است آن را نظام ایدئولوژیک تعریف کرده است؛ بنابراین اغلب قوانین کاملاً فرمالیستی و ظاهری است. در این شرایط اگر زن بدون اذن شوهرش جایی رفته، می‌تواند توسط قاضی، بداخلاقی تفسیر شود. در کنار این موضوع در نظر بگیرید هرچقدر عناصر فرهنگی ما با هم هم‌پوشانی نداشته باشند و مکمل هم نباشند، یک نوع تضاد آشتی‌ناپذیر بین این عناصر به وجود می‌آید، مرد در قرن

عاقلانه طرفین با هم کنار بیایند و هر چیزی را امضا نکنند، همین‌طور اگر در شروط ضمن عقد مسائلی را که مدنظر دارند بنویسند، بسیاری از حقوق آنها ضایع نخواهد شد.»
قوانین مربوط به خانواده بسیار قدیمی است

شسیماف قوشه، وکیل دادگستری و فعال حقوق زنان، درباره ماجرای موافقت و مخالفت شروط ضمن‌عقد به بازنگری و

اصلاح این قوانین تأکید دارد و می‌گوید: توجه کنید که قوانین ما در این زمینه بسیار قدیمی است و تغییر مختصری درمورد حقوق خانواده در سال ۸۱ ایجاد شده که ۲۰ سال از آن گذشته و در این مدت جامعه تغییرات بسیاری داشته است؛ یعنی زنان و مردان در این زمینه آگاهی بسیاری پیدا کرده‌اند، مثلاً بسیاری از مردان به این موضوع اشاره می‌کنند که ما شرمسار هستیم که باید در دفترخانه حقوق بنیادین همسرمان را بدهیم، اینها نشان می‌دهد جامعه بسیار آگاه شده است و حتی جلوتر از قوانین هم پیش می‌رود؛ بنابراین نیازمند اصلاح قوانین هستیم، همچنین تجمعاتی هم که پیش‌تر در جهت مخالفت با پرداخت مهریه صورت گرفت که من اسمش را تجمع مردمی نمی‌گذارم؛ چون با توجه به شعارها و ظاهری که افراد داشتند کاملاً مشخص بود که سازمان‌دهی شده است. مسئله‌ای که وجود دارد این است که در عالم واقع، بعد از دستورالعمل‌های بسیاری که رؤسای قوه قضائیه دادند و در زمان ریاست آقای رئیسی، مماشاتی درباره مهریه با آقایان صورت گرفت.

همچنین درحال‌حاضر گاه مردانی را در زندان برای مهریه می‌بینیم که اصلاً تاجر هستند و به دلیل منافع‌شان در بازار این موضوع را به پرداخت مهریه ارجح می‌دانند، همچنین مردانی که با پرداخت‌های حداقلی که برای‌شان در نظر گرفته شده، مثل سالی یک سکه یا ۱۰ ماه یک سکه، باز هم پرداختی انجام نمی‌دهند؛ درصورتی‌که گاه امکان پرداخت را دارند؛ ولی به هر دلیل از این کار سر باز می‌زنند که در این شرایط خودشان هم قربانی خواهند بود.

او ادامه می‌دهد: در کل دادگاه با مردانی که خیلی امکان پرداخت ندارند، مماشات می‌کند، مردان زیادی در زندان هستند که امکان پرداخت مهریه را دارند؛ اما این کار را نمی‌کنند که در آخر بیشتر صدمه و آسیبش را خودشان می‌بینند، در کل قواعد مالی و حقوق خانواده اول به ضرر مردان است؛ اما این شرایط هم به نفع زنان نخواهد بود، همچنین در عمل شاهد هستیم آن‌قدر راه‌های فرار را یاد گرفتند و به شکل سیستماتیک با آنها همراهی می‌شود که خیلی وقت‌ها زنان برای کسب حقوق خود عطایش را به لقایش می‌بخشند، در واقع خیلی کم پیش می‌آید که زنی هم مهریه دریافت کرده باشد و هم شروط ضمن عقد را گرفته باشد؛ بنابراین چیزی که من توصیه می‌کنم این است که اگر بخواهیم به برابری بین زن و مرد برسیم، باید در زمینه ازدواج هم همین‌طور باشیم. مثلاً نمی‌شود هم مهریه

از یک طرف باید آگاهانه و متناسب با زمانه رفتار کند و از طرف دیگر درگیر سنت‌های تحمیلی است که در این شرایط اولین قربانی خودش خواهد بود، در کنارش هم به دلیل شرایط خاص فرهنگی چون زن حمایت اجتماعی و مالی ندارد، از ترس آینده مهریه‌ای برای خود در نظر می‌گیرد و شاید مرد را به دلیل بدهی مهریه به زندان هم بیندازد که در این چالش همه قربانی‌هایی هستند که به بازی باخت باخت وارد شده‌اند و می‌بینیم که آنچه از این شروط ضمن عقد بیرون می‌آید، جز کینه‌ورزی و تخریب خانواده چیزی نخواهد بود و همه اینها برمی‌گردد به اینکه ما تکامل فرهنگی پیدا نکرده‌ایم.

بخارایی می‌گوید: در رابطه با ماجرای چشم و هم‌چشمی برای افزایش میزان مهریه زوجات، شما به پدیده دیگری شبیه به این یعنی به عمل‌های زیبایی نگاه کنید که آمارش در ایران هم بسیار بالاست، این پدیده هم به موضوع چشم و هم‌چشمی برمی‌گردد که نشان از آن دارد که تمام پدیده‌ها کاملاً به هم ارتباط دارد؛ درواقع اغلب زنان برای ظاهر و اینکه به چشم مردان بیایند دست به چنین کاری می‌زنند، در کنار آن هم ماجرای مهریه که گاه به دلیل ظاهرینی و چشم و هم‌چشمی اتفاق می‌افتد، همه اینها ارتباط تنگاتنگی باهم دارند که امکان تحلیل آنها وجود دارد.

مردان و زنان در این شرایط با هم درگیر می‌شوند و این موضوع چشم و هم‌چشمی را به عنوان یک عامل در این شرایط مطرح می‌کند. در واقع این موضوع به عنوان یک عامل در این شرایط مطرح می‌کند. در واقع این موضوع به عنوان یک عامل در این شرایط مطرح می‌کند.

کامل و هم شروط ضمن عقد را داشته باشیم، در کنارش هم حقوق مالی کامل برعهده مرد باشد. پس اگر به حقوق برابر اعتقاد داریم، باید مسائل مالی هم در این زمینه برابر باشد تا همه چیز فقط برعهده مرد نباشد؛ کم‌اینکه با توجه به قوانین موجود هیچ وقت به این برابری نمی‌رسیم؛ مانند موضوع دیه و ارث و میراث، اما می‌تواند این رفتارها شروع خوبی باشد. توجه کنید ما سال‌هاست که این موضوع را مطرح می‌کنیم و می‌گوییم که شروط ضمن عقد مشخصاً حق طلاق و حق خروج از کشور لزوماً باید بعد از صیقه نکاح، در دفتر اسناد رسمی تنظیم شود؛ چون دفتر ازدواج صلاحیت تنظیم آن را ندارد؛ اما حق مسکن، شغل و تحصیل را می‌توان در همان سند ازدواج درج کرد که باید افراد به این مسائل توجه داشته باشند.

طرفین هر چیزی را زمان عقد امضا نکنند

نعیم‌رضا نظامی چهارمحالی، وکیل پایه‌یک دادگستری، درمورد قوانین مربوط به شروط ضمن عقد، مانند مهریه که در اکثر موارد باعث نابرابرهای قانونی برای هر دو فرد یعنی زن و مرد می‌شود، می‌گوید: ما یک رابطه زوجیت براساس عقدی که منعقد می‌شود، داریم که افراد در سنین مختلف از ۴۰ سال تا ۱۸ سال این امر را انجام می‌دهند، در بسیاری موارد که چند سالی از ثبت این قرارداد می‌گذرد، یکی از طرفین ادعای حق و حقوق می‌کند، می‌بینیم که در این قرارداد امضاهای متعددی انجام داده، اما صورتی‌که باید سؤال کرد چرا همان زمان از آن تعاریفی که وجود داشت، استفاده نکرده است. در هر حال عقد به معنای توافق و رضایت طرفین است و این صراحت ساده‌ای در ماده ۱۸۳ قانون مدنی است، با وجودی که قانون اساسی بسیار قدیمی است و اصلاحات کمی داشته؛ اما منشا همه چیز عقدنامه است که با آن همه کار می‌توان انجام داد.

او با اشاره به خلاهای قانونی موجود در این زمینه، ادامه می‌دهد: احساسات و شرط‌های عجیب‌وغریب، مهریه‌های سنگین و رفتارهایی از این دست نشان علاقه و دوست‌داشتن نیست، در کل دو انسان عاقل با هم ازدواج کردند و روز عقد انواع و اقسام مسائل را می‌توانند در عقدنامه بنویسند، حتی اگر نخواهند می‌توانند امضا هم نکنند. می‌توانند یک‌سری مراسم‌ها را براساس یک سری شرایط خاص برگزار نکنند. اگر عاقلانه طرفین با هم کنار بیایند و هر چیزی را امضا نکنند، همین‌طور اگر در شروط ضمن عقد مسائلی را که مدنظر دارند بنویسند، بسیاری از حقوق ضایع نخواهد شد؛ اما در کل هرچه خانم‌ها در جامعه رشد می‌کنند، این فضای جنسیتی هم کمتر می‌شود. توجه کنید که ایسن تلاش‌های زنان نتایج مثبتی هم داشته و حتی خود قضاتی که هیچ‌گونه شک و شبیه‌های در کارشان نیست، در جهت بهبود شرایط در حال فعالیت هستند.

۸	۷	۳			
۴	۲				
۶	۹				۵
	۹		۴		
		۶	۱	۲	
			۵		۳
۱		۴			۸
	۳		۲	۵	
		۹	۴		۶

۳		۱			۹
۷	۲		۶		
	۴		۸		۷
۱		۵	۴		۹
	۳		۸	۳	
۲		۶			۱
	۹		۷		۵
		۱	۳	۵	۸
			۷		۶
۴			۷		۵

◆ سودوکو سخت ۳۱۸۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

◆ سودوکو ساده ۳۱۸۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

◆ حل جدول ۴۱۹۲

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

یونانی ۹- نهم عربی- نمایش با ساز و آواز- نیاکان ۱۰- کامپیوتر قابل حمل- محصل هنرستان- آش ۱۱- شیوه و شگرد- بی‌حیا- نوعی چاشنی خوراکی ۱۲- بازیکن دفاع آزاد- شکاف، سوراخ- میوه تازه به بازار آمده ۱۳- پسوند

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

◆ جدول ۴۱۹۳ - طرح: بیژن کورانی

افتی:

۱- دسته و گروه- توجه- نوعی پارچه با الیاف طبیعی ۲- دوستی- زمانی نوشته حسین سناپور ۳- بزرگواری- هر حرفه بسته در بدن- پدیدآمدن ۴- معروف‌ترین ساز بدالی جهان- از آثار شعری سیدعلی موسوی‌گرمارودی- ریشه ۵- فریاد مهیب- مغازه‌دار- آگاهی ۶- بیماری مردم‌آزاری- ورزش یخ و چمن- اسب رستم ۷- خاک سرخ- ورزشگاهی در اسپانیا- هم‌نبرد ۸- کوه آتشفشانی ایتالیا- کلی زینتی- چشم خواب‌آلود شاعرانه ۹- خربزه نارس- خاموش‌کردن آتش- همسر زن ۱۰- واحدی برای وزن معادل ۷۵ گرم- سست و بی‌بنیاد- چاره‌ساز ۱۱- نوعی بیماری تنفسی- پیاده- خاخم ۱۲- بندگی- تباهی- عهد شباب ۱۳- هیوان صحرانورد- ناگزیر- رفت‌وآمد زیاد ۱۴- از آثار هنری مشهور پتهوون- اسیر ۱۵- تاربافتن عنکبوت- متذکر- سنگ آسیاب

عمودی:

۱- شهری در استان گیلان- مستقیم و بدون پیچ‌وخم ۲- باغ حضرت فاطمه(س)- حقیقی و واقعی- ارتش قدیم ۳- قهرمان ملی مجارستان- کال- از یک پدر و مادر ۴- انسان- از القاب امرای ترک- اشخاص ۵- از وسایل حمل‌ونقل درون‌شهری- مسیر مسابقه اسب‌دوانی- ماهی کنسروی ۶- ضمیر دوم‌شخص مفرد- آبرو و شرف- شهری دیگر در گیلان ۷- کلی آپارتمانی- دشمنی کسی را در دل داشتن- زیرک ۸- باسرخ‌منبت- از شاخه‌های رود کارون که از شهر آبادان می‌گذرد- دومین حرف الفبای